

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 428/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon väzby Leopoldov, zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Kuric, s. r. o., Dolný Val 11, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Kuric, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením z 10. apríla 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 11/2017, postupom Špecializovaného trestného súdu a jeho uznesením z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Kuric, s. r. o., Dolný Val 11, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Kuric, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho uznesením z 10. apríla 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 11/2017, postupom Špecializovaného trestného súdu a jeho uznesením z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2018.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa ustanovení § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iných, v rámci ktorého bol sťažovateľ vzatý do väzby uznesením Špecializovaného trestného súdu z 9. marca 2017 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 10. apríla 2017.

3. Sťažovateľ adresoval Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) 12. júla 2018 a 13. júla 2018 žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 11. júla a 12. júla 2018. Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. 2 Tp 12/2017 z 27. júla 2018 žiadosti sťažovateľa podľa ustanovení § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol a podľa ustanovení § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2

Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ následne 6. augusta 2018 podal ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby.

4. V sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľ prezentuje námietku porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom. V prvom rade poukazuje na postup konajúcich súdov rozhodujúcich o jeho prvotnom vzatí do väzby, kde Špecializovaný trestný súd rozhodol o jeho väzbe uznesením z 9. marca 2017 a najvyšší súd o sťažnosti podanej proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tost 11/2017 z 10. apríla 2017. Sťažovateľ dôvodí, že *„Posudzované obdobie trvalo 61 dní čo je nedostatočne urýchlené rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby a je nezlučiteľné s čl. 5 ods. 4 Dohovoru.“*

5. Námietku porušenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania sťažovateľ formuluje aj vo vzťahu k rozhodovaniu o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu z 11. júla a 12. júla 2018, kde dôvodí, že *„V súhrne na dvoch stupňoch konania trvalo rozhodnutie v žiadosti obvineného o prepustenie z väzby 47 dní, čo je nezlučiteľné s čl. 5 ods. 4 Dohovoru, pretože nebolo postupované v súdnych konaniach urýchlene. Vo veci sa nevyskytujú žiadne prieťahy, ktoré by bolo možné pričítať sťažovateľovi.“*

6. Napokon sťažovateľ argumentuje, že 6. augusta 2018 podal novú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. V tejto súvislosti uvádza: *„Keďže žiadosť obvineného podaná dňa 6.8.2018 obsahovala iné /nové/ dôvody v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 /posledná veta/ Trestného poriadku, prokurátor ju mal zo svojim zamietajúcim stanoviskom bez meškania predložiť sudcovi pre prípravné konanie v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 /druhá veta/ Trestného poriadku. Následne mal sudca pre prípravné konanie postupovať v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku a uplatniť právo byť pred rozhodnutím súdu vypočutý.“*

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 4 a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 10. apríla 2017 v konaní vedenom

pod sp. zn. 4 Tost 11/2017, postupom Špecializovaného trestného súdu a jeho uznesením z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2018, označené uznesenia najvyššieho súdu zrušil a prikázal Špecializovanému trestnému súdu jednak rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 6. augusta 2018, jednak prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

9. Sťažovateľom formulovaná námietka porušenia všetkých označených práv smeruje v prvom rade proti postupu a uzneseniu najvyššieho súdu z 10. apríla 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 11/2017, v rámci ktorého najvyšší súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňového rozhodnutiu o jeho vzatí do väzby. Ústavný súd poukazuje na § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri právoplatnom rozhodnutí vydanom v trestnom konaní je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa ustanovení zákona o ústavnom súde rozhodujúci moment náležitého oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi, ktorým je buď vyhlásenie rozhodnutia v prítomnosti sťažovateľa alebo doručenie rovnopisu rozhodnutia. Ďalej tiež ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej

oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03). Sťažovateľom namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 11/2017 z 10. apríla 2017 bolo sťažovateľovi doručené 5. mája 2017 (pozri vlastná poznámka sťažovateľa na kópii predmetného rozhodnutia). Sťažovateľ mohol preto proti označenému postupu a uvedenému uzneseniu krajského súdu uplatniť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy iba v rámci predpísanej zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od doručenia uznesenia najvyššieho súdu. Je nepochybné, že sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 1. októbra 2018 (podaná na poštovú prepravu 27. septembra 2018), bola podaná dávno po uplynutí predpísanej zákonnej lehoty dvoch mesiacov, ktorá mu uplynula už 6. júla 2017. Sťažovateľ podal v označenej časti svoju sťažnosť oneskorene, pričom zmeškanie lehoty nie je možné zmysle citovanej judikatúry odpustiť. Ústavný súd preto jeho sťažnosť v časti namietaného postupu a uznesenia najvyššieho súdu z 10. apríla 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tost 11/2017 posúdil ako oneskorene podanú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju ako takú odmietol.

10. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom a uznesením najvyššieho súdu z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2018. Pokiaľ ide o vzťah ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy a ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd už v minulosti konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (analogicky napr. III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09).

Rovnaké pravidlo platí aj o vzájomnom vzťahu ustanovenia čl. 6 ods. 1 dohovoru s ustanovením čl. 5 ods. 4 dohovoru garantujúcim právo na slobodu a bezpečnosť. Na základe týchto skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu, ako aj najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

12. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

13. Námietka porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru smeruje proti postupu a uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupu a uzneseniu najvyššieho súdu z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2218, v rámci ktorých boli zamietnuté žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 11. júla a 12. júla 2018 a väzba sťažovateľa nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

14. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd už

v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03).

15. Sťažovateľ namieta porušenie požiadavky neodkladnosti rozhodovania o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby (z 11. júla a z 12. júla 2018) v konaní pred Špecializovaným trestným súdom a najvyšším súdom. Aj keď by to malo byť právnomu zástupcovi sťažovateľa z logických okolností veci zrejmé, chce ústavný súd hneď v úvode sťažovateľa a jeho právneho zástupcu poučiť, že dobu, po ktorú sa žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby nachádzala na príslušnej prokuratúre, nemožno pričítať na vrub ani jednému z konajúcich súdov. Ide totiž o zodpovednosť príslušnej prokuratúry vykonávajúcej dozor nad zákonnosťou prípravného konania, proti ktorej postupu však sťažovateľ námietky v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu nijako nepredostrel, a teda sa ústavný súd posúdením veci v označenom smere ani nezaoberal. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že úrad špeciálnej prokuratúry predložil predmetné žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby Špecializovanému trestnému súdu 18. júla 2018, ktorý o nich rozhodol 27. júla 2018, teda s odstupom deviatich dní od ich predloženia. Sťažovateľ proti prvostupňovému rozhodnutiu Špecializovaného trestného súdu podal sťažnosť, ktorá bola Špecializovanému trestnému súdu doručená 3. augusta 2018, pričom v nej obhajca sťažovateľa výslovne uviedol, že sťažnosť zdôvodní dodatočne v lehote siedmich dní. Predmetná lehota, ktorú si obhajca sťažovateľa sám určil a konajúce súdy ju v záujme sťažovateľa rešpektovali (aj keď nemuseli), uplynula 10. augusta 2018. Od označeného dňa, keď pre najvyšší súd vznikla objektívna možnosť o sťažnosti sťažovateľa rozhodnúť, do dňa vydania rozhodnutia najvyššieho súdu, teda do 20. augusta 2018, uplynula doba desiatich dní.

16. V zmysle citovanej judikatúry (pozri bod 14 odôvodnenia tohto rozhodnutia) je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Tak ako to vyplýva z predchádzajúceho bodu, Špecializovaný trestný súd, ktorý rozhodol s odstupom deviatich dní, a najvyšší súd, ktorý rozhodol s odstupom desiatich dní, pri svojom rozhodovaní o väzbe sťažovateľa stanovený limit jedného mesiaca neprekročili (ústavný súd pripomína a zároveň zdôrazňuje, že ide o limit jedného mesiaca odporúčaný nie pre oba stupne spoločne, ale osobitne pre jeden stupeň konania). V kontexte uvedeného sa tak námietka sťažovateľa o porušení požiadavky urýchleného rozhodovania o zákonnosti trvania väzby v zmysle záruk vyplývajúcich z označených článkov ústavy javí ako zjavne neopodstatnená. Dodatočnú námietku sťažovateľa, v ktorej prezentuje subjektívne presvedčenie, že konanie vedené pred Špecializovaným trestným súdom a najvyšším súdom, v rámci ktorého boli posúdené žiadosti sťažovateľa z 11. a 12. júla 2018, malo súčasne zahŕňať aj posúdenie jeho neskoršej žiadosti o prepustenie z väzby zo 6. augusta 2018, kvalifikuje ústavný súd ako na prvý pohľad zjavne neopodstatnenú. V prípade ďalšej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo totiž úlohou konajúcich súdov posúdiť túto žiadosť v intenciách § 79 ods. 3 poslednej vety Trestného poriadku ako predčasne podanú, prípadne, ak obsahovala žiadosť nové dôvody (kde sa vyžaduje objektívna danosť nových dôvodov, pričom nestačí subjektívne presvedčenie sťažovateľa o tom, že ich obsahuje), mohli konajúce súdy posúdiť novú žiadosť v inom samostatnom konaní, pod podmienkou rešpektovania požiadavky urýchlenosti rozhodovania, ktorá reflektuje na moment predloženia žiadosti príslušnému súdu.

17. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom a uznesením Špecializovaného trestného súdu z 27. júla 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 12/2017 a postupom a uznesením najvyššieho súdu z 20. augusta 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 26/2218 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2018